

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 438/2021-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou VIA LEGE, s. r. o., Veterná 1093, Pata, IČO 36 866 415, konajúcou prostredníctvom advokátky JUDr. Moniky Čambálikovej, proti uzneseniu Okresného súdu Galanta č. k. 17 C 692/2015-292 z 12. novembra 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **p r i j í m a** na ďalšie konanie v celom rozsahu.
2. Návrhu na odklad vykonateľnosti uznesenia Okresného súdu Galanta č. k. 17 C 692/2015-292 z 12. novembra 2020 **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. novembra 2020 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na ochranu svojho vlastníckeho práva podľa čl. 20 ústavy uznesením Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) č. k. 17 C 692/2015-292 z 12. novembra 2020 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie okresného súdu“). Sťažovateľ žiada napadnuté uznesenie okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplynul nasledujúci stav veci:

Sťažovateľ sa ako žalobca na okresnom súde domáhal proti žalovanej určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam alebo alternatívne vrátenia daru, resp. nahradenia vyhlásenia vôle žalovanej. Sťažovateľ vo veci nemal úspech a bol zaviazaný na náhradu trov konania v prospech žalovanej v rozsahu 100 %. Okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka č. k. 17 C 692/2015-277 z 26. augusta 2020 (ďalej len „uznesenie vydané vyšším súdnym úradníkom“) žalovanej výšku

náhrady trov prvostupňového, odvolacieho a dovolacieho konania neurčil, keďže úspešná žalovaná výšku náhrady trov konania nevyčíslila. Proti uzneseniu okresného súdu vydanému vyšším súdnym úradníkom podala žalovaná sťažnosť, ktorej obsahom bolo spochybnenie právneho názoru, že ak úspešná procesná strana sama nevyčíslila výšku náhrady trov konania, súd túto neurčí. K podanej sťažnosti sa vyjadril aj sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu, ktorý vyjadril súhlas s neurčením výšky náhrady trov konania.

3. Napadnutým uznesením okresného súdu došlo k zmene uznesenia vydaného vyšším súdnym úradníkom, a to tak, že sťažovateľ bol zaviazaný zaplatiť žalovanej náhradu trov konania vo výške 2 614,80 eur do troch dní od právoplatnosti uznesenia. Toto uznesenie bolo doručené sťažovateľovi 23. novembra 2020 a žalovanej 30. novembra 2020, keď nadobudlo právoplatnosť.

4. Sťažovateľ predmetné uznesenie okresného súdu napadol ústavnou sťažnosťou, odvolaním a podal aj podnet na podanie dovolania generálnym prokurátorom Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“).

5. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky ústavnému súdu prípisom z 15. decembra 2020 oznámila, že vec je v štádiu vybavovania a zákonná lehota na podanie dovolania generálnym prokurátorom uplynie 28. februára 2021.

6. Z informácií okresného súdu poskytnutých ústavnému súdu 22. apríla 2021 vyplynulo, že vo veci nebolo podané dovolanie generálneho prokurátora.

7. O odvolaní rozhodol Krajský súd v Trnave uznesením č. k. 10 Co 49/2021-337 z 28. mája 2021, ktoré nadobudlo právoplatnosť 3. augusta 2021, tak, že odvolanie bolo odmietnuté ako neprípustné v zmysle § 355 ods. 2 v spojení s § 357 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov.

8. V podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ uvádza, že okresný súd pri určovaní výšky trov konania nepostupoval správne, pričom sa dopustil chyby jednak v procesnom postupe, ako aj pri samotnom výpočte náhrady trov konania.

9. Sťažovateľom tvrdený nesprávny procesný postup vo veci spočíva v tom, že sudca rozhodujúci o sťažnosti žalovanej nemal sám určiť výšku náhrady trov konania, ale vec mal vrátiť vyššiemu súdnemu úradníkovi na vyčíslenie výšky trov konania. Toto rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka mohlo byť opätovne napadnuté sťažnosťou z dôvodu kontroly správnosti vyčíslenia náhrady trov konania. Sťažovateľ udáva, že *„postupom súdu v danej veci bola paradoxne povinná strana (sťažovateľ) zbavená možnosti brániť sa proti jej nezákonne uloženej povinnosti a znemožnilo sa jej tak uplatniť svoje práva ako aj sa jej znemožnil prístup k spravodlivosti...“*.

10. Výpočet náhrady trov konania je podľa mienky sťažovateľa nezákonný. Napadnuté uznesenie vydané sudcom vychádza z tarifnej hodnoty nehnuteľnosti v zmysle § 10 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

11. Sťažovateľ poukazuje na § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky, v zmysle ktorého základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak klientom je fyzická osoba a predmet konania sa týka nehnuteľnosti, ktorá je určená na bývanie alebo slúži jej

na bývanie; to neplatí vo veciach vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov alebo zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva.

12. Uvedené ustanovenie sa podľa jeho názoru malo aplikovať aj v jeho prípade, keďže konanie vo veci samej sa viedlo o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti určenej na bývanie, účastníkmi konania boli fyzické osoby, preto mal súd v zmysle § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky aplikovať základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vo výške 1/13 výpočtového základu: „*Súd vydal nezákonné Uznesenie, ktoré nemá oporu v právnych predpisoch SR a ktoré zásadne poškodzuje žalobcu/sťažovateľa, lebo mu ukladá zaplatiť trovy niekoľkonásobne vyššie, ako sú trovy zákonné.*“

13. Sťažovateľ sa domáha, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu, pretože jeho výkonom dôjde k nezákonnému zásahu do vlastníckeho práva sťažovateľa, pričom odklad vykonateľnosti by zabránil vzniku škody na strane sťažovateľa.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Ústavný súd zistil, že sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady na prijatie ústavnej sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu, pričom otázku opodstatnenosti tvrdení v nej obsiahnutých bude potrebné posúdiť v konaní vo veci samej, a preto ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

16. V ďalšom konaní bude ústavný súd predovšetkým skúmať, či napadnutým uznesením okresného súdu došlo k zásahu do označených práv sťažovateľa nesprávnou aplikáciou príslušnej právnej normy.

17. V konaní o prijatej ústavnej sťažnosti ústavný súd následne rozhodne aj o ďalších požiadavkách sťažovateľa uplatnených v petite ústavnej sťažnosti.

18. Výrokom 2 tohto uznesenia ústavný súd nevyhovел návrhu sťažovateľa na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia okresného súdu, pretože nebol odôvodnený konkrétnymi okolnosťami preukazujúcimi vznik, resp. existenciu hrozby závažnej ujmy. Ústavný súd zastáva názor, že hrozba závažnej ujmy v konkrétnej veci musí byť pre sťažovateľa reálna a relatívne bezprostredná. Už z tvrdených skutkových okolností by preto malo vyplývať, že exekúcia, resp. nútený výkon ústavnou sťažnosťou napádaného rozhodnutia už prebiehajú alebo ich v najbližšej dobe možno reálne očakávať. Samotná hypotetická možnosť budúceho núteného výkonu na tento účel nie je postačujúca. Závažnosť hrozby neposudzuje ústavný súd abstraktne, ale s ohľadom na konkrétne okolnosti každého prípadu, zohľadňujúc charakter zásahu do základných práv a slobôd sťažovateľa a intenzitu jeho vplyvu na sťažovateľa s ohľadom na jeho subjektívne pomery.

Hroziaca ujma je z hľadiska svojej závažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu o odklade vykonateľnosti relevantná najmä v prípadoch, ak sú negatívne dopady výkonu rozhodnutia na sťažovateľove pomery citeľné a zároveň vytvárajú stav, ktorý je nereparovateľný alebo je reparovateľný len čiastočne, prípadne veľmi ťažko. Zhodné názory sú prezentované aj v odbornej literatúre (MACEJKOVÁ, I., BÁRÁNY, E., BARICOVÁ, J., FIAČAN, I., HOLLÄNDER, P., SVÁK, J. a kolektív. *Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár*. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2020, s. 973 – 997.).

19. Ani pri maximálnej snahe o materiálny prístup k ochrane ústavnosti, aby poskytovaná ochrana bola reálna a efektívna, nie formálna a iluzórna, nie je možné zistené nedostatky návrhu na odklad vykonateľnosti preklenúť bez vystavenia sa riziku prekročenia limitov zákonných právomocí, a preto aj s ohľadom na účel tohto právneho inštitútu a jeho procesnú dostupnosť nebolo možné návrhu na odklad vykonateľnosti vyhovieť (porov. IV. ÚS 652/2020). Toto rozhodnutie ale nebráni sťažovateľovi, aby prípadne opätovne podal kvalifikovane odôvodnený návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2021

Libor DUEA
predseda senátu